

SAHLGRENKA AKADEMIN
INSTITUTIONEN FÖR VÅRDVETENSKAP OCH HÄLSA

SJUKSKÖTERS KANS ERFARENHETER I MÖTET MED ALKOHOLPÅVERKADE PATIENTER

En litteraturöversikt

Pirjo Väänänen och Amanda Habinc

Uppsats/Examensarbete:	15 hp
Program och kurs:	Sjuksköterskeprogrammet, Examensarbete i omvårdnad OM5250
Nivå:	Grundnivå
Termin/år:	HT2019
Handledare:	Jan Rosengren
Examinator:	Lilas Ali

Institutionen för Vårdvetenskap och hälsa

Titel (svensk)	Sjuksköterskans erfarenheter i mötet med alkoholpåverkade patienter: en litteraturöversikt
Titel (engelsk)	The nurse's experience in meeting alcohol-intoxicated patients: a literature review
Examensarbete:	15 hp
Program och kurs:	Sjuksköterskeprogrammet, Examensarbete i omvårdnad OM5250
Nivå:	Grundnivå
Termin/år:	HT2019
Författare	Pirjo Väänänen & Amanda Habinc
Handledare:	Jan Rosengren
Examinator:	Lilas Ali

Sammanfattning:

Alkohol är en av de största riskfaktorerna i dagens samhälle för både sjukdom och för tidig död. Målet med all sjukvård är att ge god vård och främja hälsa på lika villkor för hela befolkningen samt bemöta alla patienter med respekt. Att lindra lidande är ett av sjuksköterskans fyra grundläggande ansvarsområden, varpå ett dåligt bemötande kan orsaka patienten mer lidande. Syftet med studien var att undersöka sjuksköterskors erfarenheter av att möta alkoholpåverkade patienter på akutmottagningen. Som metod valdes litteraturöversikt, då en överblick av befintlig forskning ville belysas. Till analysen valdes nio artiklar ut och ur dessa kunde fyra kategorier formuleras: påverkan på arbetet, otillräcklighet, hot och våld samt utbildning och erfarenhet. De viktigaste fynden visade på att alkoholpåverkade patienter påverkar sjuksköterskans möjlighet att utföra sina arbetsuppgifter på ett adekvat sätt samt ökade deras arbetsbelastning, då patienterna var besvärliga och svåra att bedöma. Personalens negativa syn på alkoholpåverkade patienter påverkade vården som dessa patienter fick. Närvaron av patienter som är berusade på akutmottagningen påverkade även välmående hos andra patienter på mottagningen. Sjuksköterskor var den yrkesgrupp som fick ta emot mest aggressioner, vilket påverkade sjuksköterskornas trygghetskänsla. Överlag visade resultatet att utbildning kring alkohol var otillräcklig samt att erfarenhet styrker legitimiteten hos sjuksköterskor. Slutsatserna av studien visade på att det finns många faktorer som påverkar mötet mellan sjuksköterskan och patienten, därmed finns också flera förbättringsmöjligheter.

Nyckelord: *Alkoholintoxikation, sjuksköterskor, akutmottagning, erfarenhet*

Innehållsförteckning

Inledning	5
Bakgrund	5
Alkoholens skadeverkningar	5
Fysiologiska skadeverkningar	5
Alkohol skapar samhällsproblem	5
Akutvård	6
Kontroller och bedömning	6
Bemötande/Attityd	7
Vårdrelation	7
Lidande	7
Sjuksköterskans kärnkompetenser	8
Omvårdnadsteori	8
Etik	8
Problemformulering	9
Syfte	9
Metod	9
Datainsamling	9
Kvalitetsgranskning	10
Urval och analys	11
Etiska ställningstaganden	11
Resultat	11
Påverkan på arbetet	12
Arbetsbelastning	12
Hinder i mötet mellan sjuksköterskan och patienten	12
Otillräcklig vård	13
Hot och våld	14
Utbildning och erfarenhet	14
Metoddiskussion	15
Resultatdiskussion	16
Påverkan på arbetet	16
Arbetsbelastning	16
Hinder i mötet mellan sjuksköterskan och patienten	17
Otillräcklig vård	17
Hot och våld	18

Utbildning och erfarenhet	18
Implikationer till praxis	19
Fortsatt forskning	19
Slutsats	19
Referenslista	20
Bilaga 1 Söktabel	26
Bilaga 2 Artikelbilaga	30

Inledning

“Sahlgrenska lägger ner sin tillnyktringsenhet. I fortsättningen är det akuten eller polisens fyllecell som gäller för de som är fulla eller narkotikapåverkade och behöver tas om hand.”
(Mirch, 2019)

En stor del av Sveriges befolkning brukar alkohol (Svensk sjuksköterskeförening, 2013). Minskas alkoholkonsumtionen i samhället minskar således också alkoholskadorna hos befolkningen (World Health Organisation WHO, 2018). Enligt Regeringens proposition (2005/06:30) ska samhället främja folkhälsan i Sverige genom att minska skadorna som alkohol orsakar. Regeringens proposition styrker också det faktum att vården måste utvecklas i detta anseende (ibid.).

Målgruppen för studien är sjuksköterskor som jobbar på akutmottagningen och som möter patienter som kommer till akutmottagningen och är alkoholpåverkade.

Bakgrund

Alkoholens skadeverkningar

Fysiologiska skadeverkningar

Alkohol är ett giftigt och psykoaktivt ämne med beroendeframkallande egenskaper (WHO, 2018). Regeringens proposition (2005/06:30) antyder att skadornas utsträckning samt grad beror på hur medborgarna dricker. Om en person har en hög alkoholkonsumtion samt dricker i flera år kan det leda till flera olika sjukdomstillstånd som; leversjukdomar, hjärt- och kärlsjukdomar, vissa cancersjukdomar samt övervikt, fetma och psykiska problem.

McIntosh och Chick (2004) beskriver skadan kroppen genomgår vid akut intoxikation. Personer som konsumerar alkohol känner ökad dåsighet eller medvetandesänkning vilket är på grund av alkoholens ångestdämpande och sedativa effekt. Alkohol kan även påverka humöret hos en person så att hen blir mer aggressiv och våldsam. Vid allvarlig intoxikation kan patienten bli så medvetandesänkt att hen hamnar i koma. Kraftig medvetandesänkning kan orsaka nedsatt andning vilket i sin tur kan leda till ett livshotande tillstånd. Livshotande intoxiker behandlas alltid på sjukhus (ibid.).

Alkohol skapar samhällsproblem

Dagens samhälle präglas av en stor problematik kring alkohol som är en av de största riskfaktorerna för både sjukdom och en för tidig död (Charalambous, 2002; Folkhälsomyndigheten, 2019a; svensk sjuksköterskeförening, 2013; WHO, 2018;). I världen är det ungefär 3 miljoner dödsfall per år som beror på en skadlig konsumtion av alkohol (WHO, 2018). Av den svenska befolkningen är det ungefär 300 000 personer som har ett alkoholberoende och ungefär en miljon personer som har ett riskbruk (Folkhälsomyndigheten, 2019a; svensk sjuksköterskeförening, 2013). Under 2017 var det cirka fyra procent av den samlade sjukdomsbördan i Sverige som orsakats av alkohol. Detta på grund av att alkohol skapar

både psykisk, fysisk och social ohälsa (Charalambous, 2002; Folkhälsomyndigheten, 2019a; WHO, 2018).

Alkoholkonsumtionens baksidor visar sig även vid våldsbrott då gärningspersonen ofta är påverkad av alkohol. De negativa effekterna kan även ses genom att närstående blir negativt påverkade av alkoholbruket. Alkohol var inblandat i var femte trafikolycka år 2017 (Folkhälsomyndigheten, 2019a).

Odland Kvamme, Asplund och Nergaard Bjerke (2015) tar upp hur alkoholproblematik kan påverka en persons sociala tillvaro i form av skam och isolering från vänner och familj på grund av sina alkoholvanor. Alkohol är inte bara negativt på individnivå utan även på samhällsnivå.

På samhällsnivå är konsekvenserna av alkoholriskbruk att samhällskostnaderna ökar (Svensk sjuksköterskeförening, 2013). Dessa kostnader består av såväl sjukvårdskostnader, rättskostnader samt kostnader inom socialtjänsten (Folkhälsomyndigheten, 2019a; Prop. 2005/06:30). Enligt en studie gjord i England (Charalambous, 2002) orsakar alkohol varje år en stor press på sjukvårdens akutmottagningar, då många besök på akutmottagningen är direkt kopplade till alkoholmissbruk samt riskfyllda engångsföreteelser med alkohol.

I Sverige finns en vårdlag (SFS 1976:511) som innebär att en ordningsvakt eller polis får omhändertaga berusade personer om denne är så berusad att hen inte kan ta hand om sig själv eller är en fara för andra.

Akutvård

En akutmottagning är enligt nationalencyklopedins ("Akutmottagning", 2019) definition en avdelning på ett sjukhus där patienter både undersöks och behandlas för akuta sjukdomsfall. Akutsjukvård är en central och omfattande del av Sveriges sjukvård. Med akutsjukvård menas även att patienter med kritisk sjukdom eller skada som inträffat plötsligt vårdas akut (Almerud Österberg, 2014).

Kontroller och bedömning

Vid alla olika typer av intoxikationer är patienterna i behov av övervakning samt bedömning enligt ABCDE tillvägagångssättet (Ekwall & Jansson, 2016). ABCDE är ett systematiskt omhändertagande koncept som används för att säkerställa att inga livshotande tillstånd missas under en bedömning av en patient (ibid.). Vid akut omhändertagande används detta tillvägagångssätt för att kontrollera fria luftvägar, andning, blödning, cirkulation, och ytterligare tecken på skada (Almerud Österberg & Rahmqvist, 2019).

Sjuksköterskans fokus bör ligga på att säkerhetsställa luftvägarna då en berusad person löper större risk för att kräkas, vilket innebär att risken att aspirera maginnehållet ner i luftstrupen ökar (King & Schofield, 2005).

Bemötande/Attityd

Enligt hälso- och sjukvårdslagen (SFS 2017:30) är målet med all sjukvård att ge god vård och främja hälsa på lika villkor till alla i befolkningen. I enlighet med patientsäkerhetslagen (SFS 2010:659) ska alla patienter mötas med omtanke och respekt.

Wiklund Gustin (2014) tar upp att personer med substansbrukssyndrom, alltså personer som använder berusningsmedel på ett sätt som orsakar skador på kroppen, inte alltid söker efter hjälp då upplevelser av att inte bli respekterad av personalen kan uppstå. Rädslan för att bli kategoriserad innebär alltså att personen inte söker vård, trots att de behöver den.

Vårdrelation

Vårdrelationen är viktig för att sjuksköterskan ska kunna lägga en stabil grund för en positiv vård. För att skapa en bra vårdrelation är det viktigt att man inte reagerar på fel sätt, såsom argt, hysteriskt, eller dömande (Hart & Trickett, 1995; Wiklund Gustin, 2014). Den personcentrerade vården innebär att sjuksköterskan är öppen till att lyssna på patientens berättelse samt att hen vill och intresserar sig för berättelsen (Svensk sjuksköterskeförening, 2016a). Enligt Hart och Trickett (1995) är det viktigt att sjuksköterskan är kompetent nog att ta diskussionen med patienten så att denne förstår problematiken med sitt risk- eller missbruk.

Travelbee beskriver begreppet empati som en upplevelse mellan två eller fler personer. Denna upplevelse består av förmågan att vara en del i och förstå en annan persons psykologiska tillstånd (Kirkevold, 2000). Berhin, Lundgren och Theodoridis (2014) belyser vikten i att visa empati till patienten då de menar på att förståelsen för patientens situation kan förbättras. Detta i sin tur kan göra vården säkrare men också mer effektiv.

Lidande

”Mänskligt lidande, liksom vars och ens önskan att eliminera eller lindra detta lidande, är det som i grunden motiverar alla vårdande handlingar.” (Arman & Rehnsfeldt, 2006, s. 26)

Sjuksköterskan har fyra grundläggande ansvarsområden varav ett är att lindra lidande (Svensk sjuksköterskeförening, 2014). Ett dåligt bemötande på sjukhuset kan orsaka mer lidande än nödvändigt för patienten (ibid.).

En persons lidande kan vara mycket mer än fysisk smärta menar Egnaw (2009). Vidare påpekar Egnaw att lidandet är en obehaglig upplevelse som skiljer sig från smärta men kan även medföra smärta. Lidandet tar över en person och kan påverka personens sociala, psykosociala, kulturella och andliga tillvaro (ibid.).

Lidande är alltid individuellt och unikt och kan beskrivas som att tappa kontrollen, som ett hot eller som att bli kränkt (Svensk sjuksköterskeförening, 2016b). Det är viktigt att komma ihåg att allt lidande inte går att lindra, men vi ska så långt som möjligt lindra det lidande som faktiskt går att göra något åt. Vi ska heller inte orsaka en person mer lidande genom vårt agerande, till exempel genom kränkande bemötande (ibid.).

Sjuksköterskans kärnkompetenser

Det finns sex kompetenser som ska hjälpa till att möta kraven på en god vård. Dessa sex kärnkompetenser är: personcentrerad vård, samverkan i team, evidensbaserad vård, förbättringskunskap, säker vård och information (Leksell & Lepp, 2013). Vi kommer att förklara för två av dessa, personcentrerad vård samt evidensbaserad vård.

Inom personcentrering är det viktigt att lyssna på personen i fråga, samt ta dennes tro och värden i beaktning (Bergbom, 2013). Genom att skapa en bra relation med både ömsesidighet och förtroende mellan sjuksköterskan och patienten kommer målet för personcentrerad vård att uppnås (ibid.).

Att väga samman patientens förutsättningar och önskemål med vetenskapliga bevis definierar den evidensbaserade omvårdnaden (Willman, 2013). Willman poängterar vidare att personalens kunskaper och färdigheter påverkar vården och att sambandet mellan sjuksköterskans kompetens och patientens välbefinnande är stort (ibid.).

Omvårdnadsteori

Joyce Travelbee (Kirkevold, 2000) har en teori om hur den mänskliga dimensionen i omvårdnaden påverkar vården. Travelbee menar med sin teori att kommunikation med patienten är en förutsättning för att vi ska kunna hjälpa patienten med att övervinna sin sjukdom och lidande. Kommunikationen kan, enligt Travelbee (Kirkevold, 2000) lindra eller förstärka isoleringen samt ensamheten som patienten känner.

Florence Nightingale är en välkänd omvårdnadsteoretiker som menar att sjuksköterskan kan störa läkningsprocessen hos patienten (Kirkevold, 2000). Nightingales teori baseras på att alla hinder för läkande skapas av människan på grund av bristande kunskap och att dessa hinder bör avlägsnas (ibid.).

Etik

Enligt ICN:s etiska kod (Svensk sjuksköterskeförening, 2014) för sjuksköterskor är det av stor vikt att bemöta patienter med respekt oberoende av de skillnader som finns mellan varje individ. Att som sjuksköterska respektera och ta ansvar för att ge patienten social rättvisa när det kommer till vårdtjänster är viktigt (ibid.). Allt arbete som sjuksköterskan gör ska formas av ett etiskt förhållningssätt (Svensk sjuksköterskeförening, 2017).

I rollen som sjuksköterska hamnar sjuksköterskan ibland i något som kallas ett etiskt dilemma där normer och värderingar krockar. Alla konflikter består av fyra olika komponenter: person, handling, konsekvenser och mål. Inom pliktetiken ligger fokus på hur till exempel en sjuksköterska bör agera i en situation och inte på konsekvenserna av agerandet. Inom den här etiken är det bedömningen för agerandet som ligger till grund för vad som är rätt eller fel (Birkler, 2007).

Problemformulering

Alkohol är inblandat i en stor del av besöken på akutmottagningen. Patienter som kommer in till akutmottagningen påverkade av alkohol kan vara besvärliga och svårhanterliga. Dessa patienter orsakar således en ännu högre belastning på den redan högbelastade akutmottagningen. Sjuksköterskans attityder gentemot dessa patienter kan därmed påverka vården som patienterna får. Det är viktigt att belysa attityderna och konsekvenserna av sjuksköterskans attityder för att kunna utveckla vården till det bättre. Det här arbetet syftar därmed till att, utifrån sjuksköterskans perspektiv, ta reda på hur mötet med berusade patienter påverkar det dagliga arbetet.

Syfte

Syftet är att undersöka sjuksköterskors erfarenheter av att möta alkoholpåverkade patienter på akutmottagningen.

Metod

För att syftet skulle kunna besvaras på bästa sätt, valdes litteraturöversikt som metod. Att göra en litteraturöversikt innebär att den befintliga forskningen och litteraturen ses över för att ta reda på hur mycket kunskap som finns om det valda ämnet (Friberg, 2017). Induktiv design har använts för att författarna valt att fokusera på innehållet i studierna och skapa sig en uppfattning efter det (Danielson, 2017).

Datainsamling

Fyra databaser valdes ut för att söka efter lämpliga studier: Scopus, CINAHL, PsycINFO och PubMed. Dessa databaser valdes ut då de delvis innehöll artiklar med fokus på omvårdnad (Karlsson, 2017). Cinahl valdes ut som databas för att den innehåller artiklar med fokus på omvårdnad (Karlsson, 2017; Östlundh, 2017). Med material inom medicin och omvårdnad blev PubMed ett självklart val för oss (Karlsson, 2017). PsycINFO innehåller material från ämnesområden som beteendevetenskap och psykologi (ibid.), vilket passade vårt syfte väldigt bra. Scopus valdes ut som databas för att den innehåller tvärvetenskapliga studier (Östlundh, 2017).

Sökprocessen inleddes genom en sökning med sökorden Nurses, alcohol och emergency department. Detta gjordes för att få en överblick om det valda ämnet. Denna sökning framförs ej i bilaga 1 (Söktabell) då inga artiklar granskades eller valdes från sökning. Vid senare sökningar användes synonymer till de första sökorden samt sökord som skulle ge artiklar som handlade om sjuksköterskans egna erfarenheter som exempelvis nurse attitude, attitude och Attitude of Health Personnel. De olika sökorden togs fram med hjälp av Svensk MeSH, CINAHL subject headings och PsycINFO 2019 Thesaurus.

Under sökningsprocessen användes trunkering för att se om fler artiklar kunde hittas när databasen sökte efter alla böjningsformer (Östlundh, 2017). Boolesk sökning innebär att med hjälp av AND koppla ihop två söktermer. I sökningen användes också OR för att få träffar på någon eller några av de olika söktermerna. Att använda sig av OR är bra då alla ord inte kan trunkeras och för att man ska kunna samla ihop alla synonymer av en term (ibid.).

De titlar som uppkom under sökningarna lästes igenom för att få en helhetsbild av vilken forskning som fanns tillgänglig. Därefter granskades de studier som bedömdes besvara syftet. I sökningen inkluderas artiklar som var skrivna på engelska, var peer reviewed, hade ett abstrakt tillgängligt, hade full text samt open access. Avgränsningen peer reviewed användes för att sortera ut artiklar som är publicerade i vetenskapliga tidskrifter (Östlundh, 2017).

Utöver sökningar i databaserna gjordes även en sekundärsökning genom att studera artiklars referenslistor för att försöka finna relevanta artiklar enligt Östlundh (2017). Genom denna sökning fann man dock inga relevanta artiklar.

För att avgränsa problemområdet kan PICO-frågor användas (Friberg, 2017). Dessa frågor är avsedda till att jämföra olika strategier eller handlingar (ibid.). I det här arbetet valdes PICO-frågor bort.

Enligt SBU används SPICE-frågor vid studier som bygger på kvalitativ data (SBU, 2017). Då detta arbetet främst studerar kvantitativa studier kommer SPICE-frågorna inte att användas.

Nio studier valdes ut som grund för arbetet, dessa studier undersökte sjuksköterskors samt andra professioners upplevelser av sin egen attityd, kunskap samt utförande av vård. Studierna var helt eller delvis gjorda på akutmottagningar i olika delar av världen.

De sökord som valdes för att finna relevanta studier var: *Alcohol, drinking, Alcohol Consumption, alcohol drinking, alcoholism, ethanol, intoxication, nurses, nurse, nurse attitude, Attitude of Health Personnel, practical nurses, attitude, emergency patients, patients, emergency, emergency department, emergency service och accident and emergency.*

Kvalitetsgranskning

Artiklarna granskades med hjälp av granskningsfrågor i Friberg (2017) för kvalitativa och kvantitativa studier. Artiklarna granskades av författarna var för sig för att sedan jämföra granskningarna (Henricson, 2017). Detta gjordes för att säkerställa artiklarnas kvalitet. 16 artiklar lästes och granskades, sju av dessa studier valdes bort, då de inte besvarade vårt syfte. De bortvalda artiklarna ansågs inte vara relevanta till vårt syfte.

Två av de nio artiklarna valda för att besvara vårt syfte var inte tydligt etiskt godkända från en form av kommité. Artiklarna var publicerade i vetenskapliga tidskrifter som publiceras av samma förlag, Elsevier vilket i sin tur har ett standardiserat krav på förväntat etiskt beteende från alla författare och journaler (Elsevier, 2017).

Urval och analys

Av de 9 artiklar som valdes ut är det en som använder kvalitativ metod och åtta som använder kvantitativ metod. Artiklarna är från åtta länder: Storbritannien, USA, Nya Zeeland, Irland, Australien, Spanien, Taiwan och Skottland. Alla studier har gemensamt att studien helt eller delvis baserades på sjuksköterskor samt att de utförts på akutmottagningar. I en del av studierna har även läkare och annan vårdpersonal studerats.

Alla studier lästes av författarna enskilt för att tidigt ge en uppfattning om studien kunde hjälpa att besvara på vårt syfte. Ifall den första författaren godkände artikeln gavs den vidare till den andre författaren för ett andra granskning och godkännande. Efter att studierna valts ut granskades de väl med fokus på författare, publiceringsår, publiceringsland, titel, syfte, datainsamlingsmetoder, urval, bortfall, och resultat enligt en lätt modifierad skala av Forsberg och Wengström (2015). Fynden redovisas i bilaga 2 (Artikelbilaga).

De valda artiklarna lästes igenom ett flertal gånger för att få en överblick av de olika studierna. Författarna skrev var för sig ned de fynd som ansågs besvara syftet och dessa jämfördes sedan för att identifiera likheter och skillnader, vilket Friberg (2017) anser är viktigt. Efter noggrann genomläsning av studierna kunde författarna tillsammans ta fram fyra stycken kategorier för att besvara syftet: påverkan på arbetet, otillräcklighet, hot och våld samt utbildning och erfarenhet. Efter analyseringen sorterades fynden till kategorier utefter liknande innehåll för att kunna identifiera och karakterisera resultatet (Friberg, 2017).

Etiska ställningstaganden

Sju av de nio artiklar som valdes skriver i studierna att de har blivit etiskt godkända av diverse etiska kommittéer. De två andra artiklarna nämner inte etiskt godkännande, artiklarna är dock publicerade i vetenskapliga tidskrifter som publiceras av Elsevier vilket har etiska krav för publicering (Elsevier, 2017). De artiklarna som inte hade ett tydligt etiskt godkännande, granskades ytterligare för att skapa en uppfattning om de innehöll etiska övervägande i texten. Då båda var kvantitativa enkätstudier går det enligt Kjellström (2017) att uppfatta studiens etik genom att undersöka vilka viktiga etiska frågor som tas upp, om frågorna i enkäten är känsliga och hur de formuleras. Studiens etik kan även ses i urvalet av deltagarna i studien samt om de gav informerat samtycke till att delta (ibid.).

Av de två studierna som inte hade uttalat etiskt godkännande hade en av studierna (Warren, Sena, Choo & Machan, 2012) beskrivit i sin metod att alla deltagare gav verbalt samtycke till att delta även att alla svaren var anonyma och ingen kompensation gavs för att delta i studien. I den andra studien (Anderson, Eadie, MacKintosh & Haw, 2001) skickades enkäter till utvalda individer med chefspositioner inom vårdavdelningarna. Studien nämner inget om samtycke eller anonymitet enbart att mer än hälften ej svarade på enkäten.

Resultat

Resultatet presenteras i 4 kategorier samt 2 subkategorier:

Kategori	Subkategori
Påverkan på arbetet	Arbetsbelastning Hinder i mötet mellan sjuksköterska och patient
Otillräcklig vård	
Hot och våld	
Utbildning och erfarenhet	

Påverkan på arbetet

Arbetsbelastning

Egerton-Warburton, Gosbell, Wadsworth, Moore, Richardson & Fatovich (2016), Indig, Copeland, Conigrave och Roterenko (2009) och Anderson, Eadie, MacKintosh och Haw (2001) beskriver i sina studier hur sjuksköterskor känner sig osäkra i vårdssituationer på grund av patienternas beteende.

Gunasekara et al. (2011) samt Egerton-Warburton et al. (2016) visade i sitt resultat att berusade patienter på en akutmottagning skapade en högre arbetsbelastning på avdelningen. Gunasekara et al. (2011) beskriver att arbetsbelastningen påverkas negativt speciellt torsdag till lördag natt samt under stora evenemang. Egerton-Warburton et al. (2016) och Gunasekara et al. (2011) resultat visar på att de berusade patienterna påverkade väntetiden genom att förlänga den för de andra patienterna som besökte avdelningen på. Anledningen till de förlängda väntetiderna var enligt de två studierna på grund av att berusade patienter blev prioriterade högre i triagesystemet och gick före andra patienter i kön (Egerton-Warburton et al., 2016; Gunasekara et al., 2011). De intervjuade sjuksköterskorna beskriver också hur dessa patienter vandaliserar akutmottagningens toaletter samt interiör, vilket påverkar arbetsmiljön (Gunasekara et al., 2011).

Hinder i mötet mellan sjuksköterskan och patienten

Anderson et al. (2001) beskriver i sin studie att nästan en tredjedel av personalen som deltog i studien tyckte att problem uppstod i mötet med den berusade patienten. Det ansågs att tillståndet som patienterna var i innebär en svårighet när man skulle prata med dem. Att berusningsgraden skapade ett hinder för att prata med patienterna och därmed få samtycke samt information togs även upp i Gunasekara et al. (2011). Iqbal, McCambridge, Edgar, Young och Shorter (2015) samt Kelleher och Cotter (2009) tar i sitt resultat upp att personalen tyckte att det var svårt att hantera

dessa patienter då de var för berusade. I studien av Warren et al. (2012) visade resultatet av undersökningen att både läkare och sjuksköterskor anser berusade personer vara svårbedömda.

“The patients who are drunk and obnoxious and dangerous, often some of our staff will say, ‘yes you’re fine, get out of our department now’” (Gunasekara et al., 2011, s. 17).

Indig et al. (2009) och Anderson et al. (2001) tar båda upp att sjuksköterskorna på akutmottagningarna har mindre eller helt saknar självsäkerheten när det kommer till berusade patienter. Indig et al. (2009) tar upp att denna saknad av självsäkerheten gör att sjuksköterskorna ej kan på ett adekvat sätt hjälpa patienter med alkoholproblematik. Anderson et al. (2001) beskriver att sjuksköterskorna var mindre benägna att konsultera dessa patienter angående deras alkoholbruk då de kände sig mindre självsäkra.

Sjuksköterskor ansåg att de inte var professionellt tillfredsställda när de behandlade berusade patienter (Warren et al., 2012). Deltagarna i studien var frustrerade över antalet berusade patienter de fick vårda samt att de ansåg att berusade patienter tar mycket av sjukvårdens resurser (ibid.). I studien ställdes även frågan om personalen ansåg att berusade patienter skulle bemötas med respekt, vilket alla tillfrågade svarade ja på. Personalen ansåg dock inte att så var fallet (ibid.).

Staton et al. (2018) lyfter fram i sitt resultat att deltagarna i studien tycker att om information om patienters alkoholbruk framgår, så kan bättre vård ges.

Otillräcklig vård

Kelleher och Cotter (2009) har i sin studie fått fram resultat som visar på att majoriteten av de som svarade på enkäten träffar patienter med alkoholproblem dagligen. Majoriteten av dessa sjuksköterskor (73%) ansåg att patienterna inte fick den vård som behövdes och att den vården som gavs var otillräcklig. Anledningen till det tycktes vara patienterna själva, då de var svårhanterliga. Liknande resultat togs upp i studien av Gunasekara et al. (2011) där sjuksköterskorna även ansåg att anledningen till att berusade patienter fick sämre vård var på grund av personalens negativa syn på dem.

Staton et al. (2018) har genom ett frågeformulär kommit fram till att en anledning varför sjuksköterskorna i studien inte kunde genomföra och ge adekvat vård var på grund av tidsbrist och avsaknad av rätt testutrustning. Studiens resultat visade även att fördomar samt förnekelse till alkohol som ett problem hos sjuksköterskorna var kopplat till en sämre vård av patienterna. Deltagarna i studien var i hög grad eniga om att kännedom om patienternas alkoholbruk gjorde det lättare att ge bättre vård.

I studien av Molina-Mula, González-Trujillo & Simonet-Bennassar (2018) visade resultatet att sjuksköterskor som deltog i studien inte ville jobba med patienter med alkoholproblem och det visade sig genom missnöje och otillfredsställelse hos sjuksköterskorna. Av deltagarna var det 76% av sjuksköterskor som ansåg att patienter med alkoholproblem var sjuka individer men att de ändå skulle få samma vård som resterande befolkning.

I studierna gjorda av Gunasekara et al. (2011) samt Egerton-Warburton et al. (2016) visade resultaten att även vården av de andra patienterna på akutmottagningen blev försämrade vid närvaro av en berusad patient. Båda studierna tar upp att anledningen till den försämrade vården

var för att de berusade patienterna var högljudda och aggressiva, vilket ledde till att de andra patienterna kände sig rädda och osäkra. Resultaten visade även att prioriteringen av de berusade patienterna hade negativ inverkan på de andra patienterna då dessa patienter tar mer tid och resurser av personalen.

Av de sjuksköterskor som svarade på Indig et al. (2009) enkät, var det 71% som ansåg att det hade tillräckligt bra förtroende för att fråga patienter om deras alkoholvanor. I samma studie visade det sig även att sjuksköterskor i hög grad tyckte att akutmottagningen kunde hjälpa dessa patienter.

Hot och våld

Att hot och överfall förekommer visar Gunasekara et al. (2011) resultat, 12 av 23 sjuksköterskor säger att verbala hot förekommer och 10 av 23 sjuksköterskor informerar om att fysiskt våld förekommer. Studien tar även upp att personalen på akutmottagningen kan få hjälp med att hantera berusade patienter. Denna hjälp kan fås från olika yrkesgrupper såsom polis eller ordningsvakt. Att få hjälp med dessa patienter visade sig öka trygghetskänslan (ibid.).

Egerton-Warburton et al. (2016) kom fram till att sjuksköterskor var den yrkesgruppen i personalen som kände sig mest otrygga. Resultatet visade även på att sjuksköterskorna var de som fick ta emot mest verbal aggression från närstående och fysisk aggression från patienter. Det visade sig också att alkoholrelaterad aggression skedde på daglig basis. Både kvinnor och män rapporterade att de fick ta emot olika typer av aggression från patienter, men resultatet visade att aggression från närstående var i större utsträckning mot kvinnliga sjuksköterskor.

Utbildning och erfarenhet

Enligt Kelleher och Cotter (2009) studie hade 73,8 % av deltagarna på akutmottagningen inte fått någon utbildning i hur man hanterar alkoholproblem hos patienter. Iqbal et al. (2015) tar även de upp att bara 32 % av studiens deltagare hade fått formell träning i att hantera alkoholproblem. I studien framkommer det även att viljan att få utbildning i ämnet fanns, men att bara ett fåtal visste att det fanns utbildning att få i just det här ämnet (ibid.). I studien av Staton et al. (2018) visade det sig också att personal ville lära sig om hantering av alkoholproblem men att de som var intresserade, hade tidigare träning och erfarenhet av att hantera patienter med alkoholriskbruk. Iqbal et al. (2015) har fått fram resultat som visar på att den personal som redan hade utbildning i beroendevård hade högre motivation till att jobba med berusade personer. Sjuksköterskorna i studien (Warren et al., 2012) tyckte att mer utbildning i ämnet skulle leda till förbättrad vård av alkoholpåverkade patienter.

Indig et al. (2009) redovisar resultat som pekar på att sjuksköterskor står för att de har för lite kunskap, om så är fallet, och att det står i vägen för att kunna hjälpa patienter med alkoholproblem. Warren et al. (2012) tar även de upp att både läkare och sjuksköterskor anser att mer träning kommer att förbättra vården som patienterna får.

Iqbal et al. (2015) tar även upp att erfarenhet spelar stor roll i arbetet, då de med längre erfarenhet kände att de hade mer legitimitet i arbetet än de med mindre erfarenhet. Erfarenhet tas även upp i Warren et al. (2012) studie. Deras resultat visar dock på motsatsen, att erfarenhet inte påverkar

arbetet märkbart. Kelleher och Cotter (2009) har i sin enkätstudie undersökt kunskapen hos läkare och sjuksköterskor på akutmottagning vad gäller substansmissbruk samt substansmissbrukare. I studien deltog 145 personer, och resultatet visade på att kunskapen som personalen hade om alkohol och andra droger ansågs vara tillräcklig enligt forskarna.

Staton et al. (2018) har gjort en enkätstudie som baserades på olika frågeformulär som tog upp kunskap, attityd samt tillämpning av kunskap. Dessa frågeformulär har visat sig kunna identifiera områden som behöver förbättras varpå forskarna ansåg att de kunde användas till detta syfte. Analysen av resultatet visade att det som sågs som positivt associerat var att personal hade tidigare kunskap samt att de hade fått träning i hur man ger råd till denna patientgrupp. (ibid.)

Metoddiskussion

Syftet med denna studie var att undersöka sjuksköterskors erfarenheter av att möta alkoholpåverkade patienter på akutmottagningen. Som metod valdes litteraturstudie ut för att få en överblick av vad som tidigare skrivits inom ämnet (Friberg, 2017).

Reliabiliteten i studien anses vara hög, då vi kan gå tillbaka och göra om våra sökningar och hitta samma artiklar, vilket testats under arbetets gång (Billhult, 2017). Henricson (2017) skriver att beskrivning av datainsamlingen och urvalsprocessen stärker studiens reproducerbarhet och överförbarhet.

I artikelsökningen användes databaserna Scopus, CINAHL, PsycINFO och PubMed. Karlsson (2017) trycker på vikten av att söka i flera databaser, då alla databaser svarar på olika frågor. Sökning i olika databaser medförde en bredare sökning med fler träffar. Henricson (2017) skriver även att användningen av flera databaser ökar resultatets sensitivitet vilket ökar resultatets trovärdighet. Under artikelsökningen fick vi ändra ordningen på sökord för att få fram artiklar som vi kunde använda. Utökandet av sökord kunde ha gjort sökningarna bredare och fler artiklar kunde ha funnits. Denna utökning kunde gjorts genom att bredda sökningen genom att använda de olika databasernas egna ämnesordsregister. Vi kunde även ha valt att använda oss av bredare termer i stället för de snäva termerna som vi hade (Karlsson, 2012). Dock tror vi inte att denna breddning hade utökat resultatet avsevärt, då vi hade ett komprimerat syfte.

Under vår sökning återkom många utav de valda studierna under olika sökkombinationer vilket ökade studiens sensitivitet (Henricson, 2017).

Det visade sig vara svårt att få fram artiklar som handlade om just det som vi ville ta reda på. Med detta sagt hittades nio artiklar som kunde användas. Under arbetets gång ifrågasatte vi oss själva med tanke på att vi enbart hade nio artiklar, och vi försökte hitta fler artiklar under hela processen. Det slutade med att vi insåg att det inte finns tillräckligt med forskning inom ämnet. Vi fick helt enkelt arbeta med det som fanns tillgängligt. Henricson (2012) skriver att den begränsade tiden kan vara en faktor till att artikelantalet blir litet. Det är svårt att säga ifall mer tid hade varit till fördel under sökprocessen och lett till fler relevanta studier. Detsamma kan sägas när det kommer till kvalitén på arbetet.

Studierna var alla publicerade efter år 2000, vilket ger en överblick på hur situationen sett ut under de senaste decennierna. Fördelen med att studierna var gjorda under en kort tidsperiod är att vi då får en överblick över hur situationen ser ut just nu. Studierna var gjorda i olika länder, vilket ger en bild över situationen i världen och inte bara i Sverige. Nackdelen med att välja

artiklar från olika länder kan vara att vården är utformad på olika sätt samt att ländernas ekonomiska status kan påverka utrustningen som finns tillhands. Enligt Karlsson (2017) ska sökningen breddas om man inte får tillräckligt många träffar. Sekundärsökning utfördes för att inte gå miste om bra studier och litteratur (Östlundh, 2017) med utan större framgång. Det hittades inga artiklar som inte redan hittats i samband med den initiala litteratursökningen, och resterande studier var inte relevanta utifrån syftet.

Vissa av studierna som vi valde studerade både sjuksköterskor, läkare och annan vårdpersonal. Resultatet hade redovisats på olika sätt, vilket innebär att vi inte kunde veta exakt om det var sjuksköterskans eller annan vårdpersonals erfarenheter som redovisades. Detta påverkar resultatet negativt, men eftersom den tidigare forskningen var smal var vi tvungna att ta med de studier som fanns.

Trots att PICO- frågorna är designade för att hjälpa till att avgränsa träffarna man får vid en sökning (Friberg, 2017), har vi valt att inte använda oss av dessa frågor. Det här beslutet togs för att litteraturstudien inte fokuserade på att jämföra något.

Resultatdiskussion

Syftet med denna litteraturstudie var att undersöka vilka erfarenheter sjuksköterskor hade från möten med alkoholpåverkade patienter på akutmottagningen. Det är anmärkningsvärt att det inte hittades fler artiklar som belyser detta område, med tanke på att alkohol är en stor problematik i samhället idag. Resultatet visar att dessa patienter påverkar sjuksköterskornas självkänsla, det dagliga arbetet samt att mer kunskap behövs för att rätt vård ska kunna ges. Den genomförda analysen resulterade i fyra olika kategorier: osäkerhet, påverkan på arbetet, otillräcklighet, hot och våld samt utbildning och erfarenhet.

Påverkan på arbetet

Arbetsbelastning

I flera av studierna (Anderson et al., 2001; Egerton-Warburton et al., 2016; Gunasekara et al., 2011; Indig et al., 2009) har resultatet lyft fram att vården påverkas negativt av alkoholpåverkade patienter. Dessa patienter vandaliserar toaletter och annan interiör, vilket påverkar vårdmiljön negativt, både för sjuksköterskor och andra patienter. De får också personalen att känna sig osäkra i vårdsituationer. Vårdklimatet är en enormt viktig del av vården, för att patienter ska känna sig trygga. Allt som sker på en avdelning, påverkar patienterna. Detta korrelerar med vad Edvardsson och Wijk (2019) menar. De menar att patienter ofta beskriver god eller dålig vård genom att påpeka vårdklimatet. Att komma till en avdelning som patient får man en känsla av atmosfären ganska snabbt. Känslan innebär att man antingen känner sig bekväm eller inte (ibid.). Edvardsson, Sandman och Rasmussen (2005) tar upp den fysiska miljön som en viktig aspekt, där de menar att om den fysiska miljön är smutsig och kaotisk kommer patienterna att känna att de kommer få liknande vård. Har en akutmottagning flera berusade personer som stökar ner och beter sig olämpligt, kommer det att påverka de andra patienternas upplevelser av akutmottagningen. I kompetensbeskrivningen för legitimerad sjuksköterska (Svensk sjuksköterskeförening, 2017) ska sjuksköterskan ha kompetens nog att kunna utföra alla

omvårdnadsuppgifter på ett bra sätt samt att skapa en bra relation med patienterna. Det kan tolkas som att dessa patienter inte ska kunna påverka sjuksköterskans yrkesutövning.

Att berusade patienter tar upp mycket tid och därmed påverkar väntetiderna på akuten är inte svårt att förstå. Eftersom de berusade patienternas bedömning och hantering tar upp mycket av sjuksköterskornas tid, måste ibland avstånd till andra patienter skapas (Almerud Österberg & Rahmqvist, 2019).

Hinder i mötet mellan sjuksköterskan och patienten

I flera av de inkluderade studierna (Anderson et al. 2001; Gunasekara et al., 2011; Iqbal et al., 2015; Kelleher & Cotter, 2009; Warren et al., 2012) tas svårigheter att hantera och prata med patienterna upp, vilket innebär att adekvat vård inte kan ges. Då dessa patienter är svåra att prata med på grund av berusningsgraden, brister kommunikationen vilket är en av de viktigaste delarna i mötet med en patient, och det är sjuksköterskans ansvar att skapa denna kontakt och kommunikation (Almerud Österberg & Rahmqvist, 2019). Almerud Österberg och Rahmqvist (2019) menar att sjuksköterskan ska se, lyssna och försöka förstå patienten för att kunna ge god och säker vård. Gunasekara et al. (2011) hävdar att patienterna inte kan ge information eller samtycke på grund av sin berusningsgrad. Detta får oss att fundera över hur väl patienterna kan ta till sig informationen som vi bör ge dem. Att förstå och tillgodogöra sig informationen som man delges är en viktig aspekt av en god vård (Almerud Österberg & Rahmqvist, 2019). För att vi ska kunna hjälpa patienten att övervinna sin sjukdom är kommunikation en förutsättning (Kirkevold, 2000).

Två studier (Anderson et al., 2001; Warren et al., 2012) tar upp i sina resultat att sjuksköterskor saknar självsäkerhet vid mötet av alkohol intoxikerade patienter vilket i sin tur påverkar vården de får. White (2009) skriver att mängden exponering av en viss typ av patientgrupp eller omvårdnadsåtgärder ökar sjuksköterskans självsäkerhet vid framtida möten. White tar även upp att kunskap inom dessa områden är essentiellt för att uppnå självsäkerhet.

Att patienterna, oavsett berusningsgrad, ska bemötas med respekt togs upp i en av studierna (Warren et al., 2012), vilket vi håller med om. En bra vårdrelation innebär att alla parter som är delaktiga i mötet bemöts med respekt, trots att vårdrelationen per automatik alltid är ojämlig (Almerud Österberg & Nordberg, 2012). Som sjuksköterska ska man skapa en relation med patienten som präglas av ömsesidighet och förtroende (Bergbom, 2013).

Otillräcklig vård

Många utav artiklarna (Warren et al., 2012; Gunasekara et al., 2011; Molina-mula et al., 2018; Staton et al., 2018) tar upp anledningen till att alkoholpåverkade patienter inte får tillräcklig vård men även att vården av andra patienter på mottagningen påverkades negativt. De anledningarna som togs upp var antingen fysiska anledningar så som tidsbrist, brist på utrustning och att man prioriterade saker fel. Studien som tar upp bristande utrustning var från ett låginkomstland vilket kan påverka studiens överförbarhet då låginkomstländernas resurser kan skilja sig från andra länder (Staton et al., 2018). Den andra anledningen till att vården av patienterna påverkas negativt är sjuksköterskornas egna åsikter och tankar om de alkoholpåverkade patienterna. Snellman (2014) tar upp vikten av att möta patienter med acceptans och bekräftelse för att kunna vårda.

Vidare beskriver hon att oberoende av patientens tillstånd är det av stor vikt att kunna acceptera situationen och gå bortom det för att vårda. För att sedan kunna se potential och sträva vidare måste sjuksköterskan möta patienten med bekräftelse (ibid.). Även Bergbom (2013) stödjer detta, då hon menar att det är av stor vikt att lyssna på patienten samt att ta dennes tro och värden i beaktning, för att skapa en personcentrerad vård.

Vårdpersonalens negativa attityd kan ha en negativ påverkan på patientens empowerment och i sin tur ha negativ påverkan på behandlingsresultatet och patientens egna självkänsla (Van Boekel, Brouwers, Van Weeghel & Garretsen, 2013). Travelbees teori beskriver som tidigare nämnts att kommunikation bär en stor betydelse för omvårdnaden (Kirkevold, 2000). Kommunikation kan både vara verbal och icke verbal samt att den kan lindra eller skapa mer lidande och kan påverka värden given till patienten (ibid.). Det innebär alltså att vårdpersonalens attityd har stor påverkan på hur patienten själv mår och hur deras vård blir.

Hot och våld

I studierna (Gunasekara et al., 2011; Egerton-Warburton et al., 2016) framkommer problemet med hot och våld från både patienter och närstående. Detta sker på daglig basis och resultatet lyfter fram att det är mestadels kvinnliga sjuksköterskor som får ta emot aggression från närstående. Att hot och våld ökar i samband med berusade patienter har visat sig i studier (Catlette, 2005; Crilly, Chaboyer & Creedy, 2004). Sjuksköterskorna var också den yrkesgrupp som kände sig mest otrygga i situationer med berusade patienter. Enligt Pich, Hazelton, Sundin och Kable (2010) är verbala hot/övergrepp så vanligt att det har kallats ett globalt fenomen. Yuwanich, Sandmark och Akhavan (2016) beskriver att våld på en mottagning är en av de stora faktorerna som påverkar yrkesstressen hos personalen. Studien tar även upp att sjuksköterskorna är mycket oroliga över sin egen säkerhet då de kan bli utsatta för fysiska skador på sin arbetsplats (ibid.).

Att personalen kan få hjälp med berusade patienter, till exempel från poliser eller ordningsvakter, har visat sig öka trygghetskänslan. Catlette (2005) styrker detta resultat, även om personalen inte är helt säkra på vilka medel polis och ordningsvakt får använda.

Utbildning och erfarenhet

I flertalet studier (Iqbal et al., 2015; Kelleher & Cotter, 2009; Staton et al., 2018) kommer det fram att personalen antingen inte hade utbildning i att hantera berusade patienter eller att personalen gärna ville lära sig mer om ämnet. Som studenter saknas undervisning i hur man hanterar berusade patienter på sjuksköterskeprogrammet. Ska man jobba på en akutmottagning direkt efter examen, måste man lära sig allt från grunden, vilket ökar påfrestningen på den nyutbildade sjuksköterskan. Eftersom den nyutexaminerade sjuksköterskan ser alla kliniska situationer som en möjlighet till lärande, och vill koppla detta till teorin, blir det svårt om sjuksköterskan inte har den kunskapen med sig (Benner, Tanner & Chesla, 1999). Nightingales teori (Kirkevold, 2000) menar på att okunskap kan skapa hinder för läkandet. Som nämnts i tidigare diskussion är det essentiellt att ha kunskap om de patientgrupper som sjuksköterskan möter för att skapa självsäkerhet i arbetet (White, 2009). Det är anmärkningsvärt att vissa studier (Iqbal et al., 2015; Indig et al., 2009; Kelleher & Cotter, 2009) lyfter fram att kunskap och

erfarenhet är en viktig indikator för hur bra vård som ges, medan Warren et al. (2012) inte alls håller med. Enligt Benner et al. (1999) är det efter två år som yrkesutövande sjuksköterska har uppnått kompetensstadiet. Vidare fortsätter Benner et al. (1999) förklara att erfarenheten som sjuksköterskan har, utvecklar kompetens att hantera situationer som ofta uppkommer. Därför anser vi att det är förvånansvärt hur resultatet i en av studierna pekar på att erfarenheten inte spelar någon större roll i yrkesutövningen. Med det sagt är det inte säkert att erfarenheten är anledningen till att patienten blir behandlad på ett bra sätt, det kan också vara erfarenheterna hos sjuksköterskan som gör det motsatta. Willman (2013) poängterar att det är sjuksköterskans ansvar att se till att vården som bedrivs är evidens- och kunskapsbaserad. Att sjuksköterskan innehar kompetens innebär att denne kan bearbeta information och därmed kunna utföra relevanta åtgärder i en specifik situation (Furåker & Nilsson, 2013). För att uppnå denna specifika kompetens måste sjuksköterskan med andra ord ha erfarenhet och utbildning i ämnet.

Implikationer till praxis

Målet med hälso- och sjukvård är att alla ska vårdas på lika villkor (SFS 2017:30). Med studien vill vi uppmärksamma sjuksköterskor om hur attityder och erfarenheter påverkar vården som alkoholpåverkade personer får. Att arbeta som sjuksköterska innebär att man ska ge alla medborgare god vård, inte bara de som anses trevliga, tillmötesgående och nyktra. Vissa patienter kräver mer tid och tålmod. Genom att belysa problematiken med alkoholpåverkade patienter, vill vi visa yrkesverksamma sjuksköterskor, sjuksköterskestudenter samt annan vårdpersonal att en reflektion kring sina egna tankar och erfarenheter kan påverka vården som ges till patienter. Ett neutralt och öppet sinne öppnar upp för en god vård.

Fortsatt forskning

Det är anmärkningsvärt att ämnet inte är beforskat mer än vad det är, vilket får oss att tycka att fortsatt forskning inom ämnet krävs, för att belysa hur erfarenheter och fördomar påverkar vården. Att utföra intervjuer med sjuksköterskor istället för att använda sig av enkäter, anser vi kan ge en djupare kunskap om hur erfarenheterna faktiskt ser ut. Vi skulle vilja se att forskningen baseras på bara sjuksköterskor. Anledningen till detta är för att sjuksköterskan har en central roll i omvårdnaden för att en god vård ska ges.

Slutsats

Resultatet av studien visar på att det finns många olika faktorer som påverkar sjuksköterskors möte med alkoholpåverkade patienter. Dessa faktorer delas in i fyra kategorier: påverkan på arbetet, otillräcklig vård, hot och våld samt utbildning och erfarenhet. Man kan genom dessa kategorier se hur vårdpersonal agerar vid dessa möten, men kategorierna ger också en inblick i vad man bör tänka på för att kunna minska lidande som kommer till följd av alkoholkonsumtion.

Referenslista

- Almerud Österberg, S. (2014). Akut omhändertagande ur ett omvårdnadsperspektiv. I A-K. Edberg & H. Wijk (red.). *Omvårdnadens grunder - Hälsa och ohälsa* (s.687–702). Lund: Studentlitteratur.
- Almerud Österberg, S. & Nordberg, L. (2012). *Akut vård ur ett patientperspektiv*. Lund: Studentlitteratur.
- Almerud Österberg, S. & Rahmqvist, J. (2019) Akut omhändertagande. I A-K. Edberg & H. Wijk (red.). *Omvårdnadens grunder - Hälsa och ohälsa* (s.189–214). Lund: Studentlitteratur.
- *Anderson, S., Eadie, D. R., MacKintosh, A. M. & Haw, S. (2001). Management of alcohol misuse in Scotland: the role of A&E nurses. *Accident and Emergency Nursing*, 9, 92–100. Doi: 10.1054/aaen.2001.0210
- Arman, M. & Rehnsfeldt, A. (2006). *Vårdande som lindrar lidande*. Stockholm: Liber.
- Benner, P., Tanner, C. A. & Chesla, C. A. (1999). *Expertkunnande i omvårdnad. Omsorg, klinisk bedömning och etik*. Lund: Studentlitteratur.
- Bergbom, I. (2013). Vårdande kompetens, personcentrerad vård och organisationer. I J. Leksell & M. Lepp (Red.) *Sjuksköterskans kärnkompetenser* (s. 111–134). Stockholm: Liber.
- Berhin, I., Lundgren, M. & Theodoridis, K. (2014). Aktiv empati: Sjuksköterskors strategier för att frammana empati i mötet med patienter som av sjuksköterskan upplevs vara svårbemötta. *Vård i Norden*, 113(34), 28–32. doi: 10.1177/010740831403400307
- Billhult, A. (2017). Mätinstrument och diagnostiska test. I M. Henricson (Red.), *Vetenskaplig teori och metod: från idé till examination inom omvårdnad* (s.133–142). Studentlitteratur: Lund.
- Birkler, J. (2007). *Filosofi och Omvårdnad: etik och människosyn*. Stockholm: Liber.
- Catlette, M. (2005). A descriptive study of the perceptions of workplace violence and safety strategies of nurses working in level I trauma centers. *Journal of Emergency Nursing*, 31(6), 519–525. doi: 10.1016/j.jen.2005.07.008
- Charalambous, M. P. (2002). Alcohol and the accident and emergency department: A current review. *Alcohol & Alcoholism*, 37(4), 307-312. doi: 10.1093/alcalc/37.4.307
- Crilly, J., Chaboyer, W. & Creedy, W. (2004). Violence towards emergency department nurses by patients. *Accident and Emergency nursing*, 12(2), 67-73. doi: 10.1016/j.aaen.2003.11.003
- Danielson, E. (2017). Kvalitativ innehållsanalys. I M. Henricson (Red.), *Vetenskaplig teori och metod: från idé till examination inom omvårdnad* (s. 285-299). Studentlitteratur: Lund

- Edvardsson, D., & Wijk, H. (2019). Omgivningens betydelse. I A-K. Edberg & H. Wijk (red.). *Omvårdnadens grunder - Hälsa och ohälsa* (s.119-146). Lund: Studentlitteratur.
- Edvardsson, D., Sandman, P.O. & Rasmussen, B. (2005). Sensing an atmosphere of ease - a tentative theory of supportive care settings. *Scandinavian Journal of Caring Sciences*, 19(4), 344-353. doi:10.1111/j.1471-6712.2005.00356.x
- *Egerton-Warburton, D., Gosbell, A., Wadsworth, A., Moore, K., Richardson, D. B. & Fatovich, D. M. (2016). Perceptions of Australasian emergency department staff of the impact of alcohol-related presentations. *The Medical Journal of Australia*, 204(4), 155e1-155e6. Doi: 10.5694/mja15.00858
- Egnew, T. R. (2009). Suffering, Meaning, and Healing: Challenges of Contemporary Medicine. *Annals of Family Medicine*, 7(2), 170-175. Doi: 10.1370/afm.943
- Ekwall, A. & Jansson, A. M. (2016). Initial bedömning och grundläggande undersökningar. I A. Ekwall. & A. M. Jansson (Red.) *Omvårdnad & Medicin* (s.17-36). Lund: Studentlitteratur.
- Elsevier. (2017). *Ethical guidelines for journal publication*. Hämtad 2019-11-27 från https://www.elsevier.com/_data/assets/pdf_file/0009/300888/Ethical-guidelines-for-journal-publication-V2.0-May-2017-Elsevier.pdf
- Friberg, F. (2017). Att göra en litteraturöversikt. I F. Friberg (Red.), *Dags för uppsats: vägledning för litteraturbaserade examensarbeten* (s. 141-152). Lund: Studentlitteratur.
- Folkhälsomyndigheten. (2019a). *Alkoholens skadeverkningar*. Hämtad 2019-10-16 från <https://www.folkhalsomyndigheten.se/livsvillkor-levnadsvanor/alkohol-narkotika-dopning-tobak-och-spel-andts/alkohol/skadeverkningar/>
- Folkhälsomyndigheten. (2019b). *Förebyggande arbete mot alkoholskador*. Hämtad 2019-10-16 från <https://www.folkhalsomyndigheten.se/livsvillkor-levnadsvanor/alkohol-narkotika-dopning-tobak-och-spel-andts/alkohol/forebyggande-arbete-mot-alkoholskador/>
- Forsberg, C. & Wengström, Y. (2015). *Att göra systematiska litteraturstudier: värdering, analys och presentation av omvårdnadsforskning*. Stockholm: Natur & Kultur.
- Furåker, C. & Nilsson, A. (2013) Kompetens, kunskap och lärande. I J. Leksell & M. Lepp (Red.) *Sjuksköterskans kärnkompetenser* (s. 15-36). Stockholm: Liber.
- *Gunasekara, F. I., Butler, S., Cech, T., Curtis, E., Douglas, M., Emmerson, L., ... & Li, Y. (2011). How do intoxicated patients impact staff in the emergency department? An exploratory study. *The New Zealand Medical Journal*, 124(1335), 25-30. URL: https://www.nzma.org.nz/journal/read-the-journal/all-issues/2010-2019/2011/vol-124-no-1336/article-implach?fbclid=IwAR3geD_g6EgufCbHH3DtZzDomrHay6PAQsQezAmpJf0UjaBB49X8EJYgQ2c

- Hart, B. G & Trickett, D. (1995). Alcohol and trauma in the emergency department. *Journal of Emergency Nursing*, 21(5), 426-427. doi. 10.1016/s0099-1767(05)80115-1
- Henricson, M. (2012). Diskussion. I M, Henricson (Red.), *Vetenskaplig teori och metod: från idé till examination inom omvårdnad* (s.471-479). Studentlitteratur: Lund.
- Henricson, M. (2017). Diskussion. I M, Henricson (Red.), *Vetenskaplig teori och metod: från idé till examination inom omvårdnad* (s.411-420). Studentlitteratur: Lund.
- *Indig, D., Copeland, J., Conigrave, C. M. & Rotenko, I. (2009). Attitudes and beliefs of emergency department staff regarding alcohol-related presentations. *International Emergency Nursing*, 17, 23-30. doi. 10.1016/j.ienj.2008.08.002
- *Iqbal, N., McCambridge, O., Edgar, L., Young, C. & Shorter, G. W. (2015). Health-care professionals' attitudes across different hospital departments regarding alcohol-related presentations. *Drug and alcohol review*, 34, 487-494. doi. 10.1111/dar.12243
- Karlsson, E. K. (2012). Informationssökning. I M. Henricson (Red.), *Vetenskaplig teori och metod: från idé till examination inom omvårdnad* (s.95-113). Studentlitteratur: Lund.
- Karlsson, E. K. (2017). Informationssökning. I M. Henricson (Red.), *Vetenskaplig teori och metod: från idé till examination inom omvårdnad* (s.81-98). Studentlitteratur: Lund.
- *Kelleher, S. & Cotter, P. (2009). A descriptive study on emergency department doctors' and nurses' knowledge and attitudes concerning substance use and substance users. *International Emergency Nursing*, 17, 3-14. doi. 10.1016/j.ienj.2008.08.003
- King, J. E., & Schofield, C. (2005). How do I care for an intoxicated trauma patient?. *Nursing2019*, 35(9), 28.
- Kirkevold, M. (2000). *Omvårdnadsteorier - analys och utvärdering*. Lund: Studentlitteratur.
- Kjellström, S. (2017). Forskningsetik. I M. Henricson (Red.), *Vetenskaplig teori och metod: från idé till examination inom omvårdnad* (s.57-80). Studentlitteratur: Lund.
- Leksell, J. & Lepp, M. (2013) En kvalitativt god vård inom hälso och sjukvård. I J. Leksell & M. Lepp (Red.) *Sjuksköterskans kärnkompetenser* (s. 11-14). Stockholm: Liber.
- McIntosh, C. & Chick, J. (2004). Alcohol and the nervous system. *Journal of Neurology, Neurosurgery & Psychiatry*, 75(3), iii16-iii21. doi: 10.1136/jnnp.2004.045708
- Mirch, H. (2019, 4 januari). Sjuksköterskor slutar efter besked om nedläggning. *Vårdfokus*. Tillgänglig: <https://www.vardfokus.se/webbnyheter/2019/januari/sjukskoterskor-slutar-efter-besked-om-nedlaggning/>
- *Molina-Mula, J., González-Trujillo, A. & Simonet-Bennassar, M. (2018). Emergency and Mental Health Nurses' Perceptions and Attitudes towards Alcoholics. *International*

Journal of Environmental Research and Public Health, 15(8), 1733-1743. doi: 10.3390/ijerph15081733

Akutmottagning (2019). I *Nationalencyklopedin*. Hämtad 2019-10-29 från <http://www.ne.se/uppslagsverk/ordbok/svensk/akutmottagning>

Odland Kvamme, B., Asplund, K. & Nergaard Bjerke, T. (2015). Drinking resumption: problematic alcohol use and relapse after rehabilitation. A phenomenological hermeneutical perspective. *Scandinavian Journal of Caring Sciences*, 29(4), 716-723. doi 10.1111/scs.12202

Pich, J., Hazelton, M., Sundin, D. & Kable, A. (2010). Patient-related violence against emergency department nurses. *Nursing Health Science*, 12 (2), 268-274. doi: 10.1111/j.1442-2018.2010.00525.x

Proposition 2005/06:30. *Nationella alkohol- och narkotikahandlingsplaner*. [Elektronisk] Stockholm: Socialdepartementet.
Tillgänglig:
<https://www.regeringen.se/49bbe1/contentassets/320e4948381244df9623fa7e6649fffa/nationella-alkohol--och-narkotikahandlingsplaner> [2019-10-29]

SBU. (2017). Litteratursökning. Hämtad 2019-11-29 från https://www.sbu.se/globalassets/ebm/metodbok/sbushandbok_kapitel04.pdf

SFS 1976:511. *Lag om omhändertagande av berusade personer m.m.* Stockholm: Socialdepartementet.

SFS 2010:659. *Patientsäkerhetslagen*. Stockholm: Socialdepartementet.

SFS 2017:30. *Hälso- och sjukvårdslag*. Stockholm: Socialdepartementet.

Snellman, I. (2014). Vårdrelationer - en filosofisk belysning. I F. Friberg & J. Öhlén (Red.), *Omvårdnadens grunder: perspektiv och förhållningssätt* (s.439-464). Studentlitteratur: Lund

*Staton, C. A., Vissoci, J. R. N., Wojcik, R., Hirshon, J. M., Mvungi, M., Mmbaga, B. T., & Swahn, M. (2018). Perceived barriers by health care providers for screening and management of excessive alcohol use in an emergency department of a low-income country. *Alcohol*, 71, 65-73. doi: 10.1016/j.alcohol.2018.01.003

Svensk sjuksköterskeförening. (2013). *Alkohol - en viktig hälsofråga*. Stockholm: Svensk sjuksköterskeförening. Hämtad: 2019-10-27 från https://www.swenurse.se/globalassets/01-svensk-sjukskoterskeforening/publikationer-svensk-sjukskoterskeforening/halsoframjande-arbete-publikationer/alkohol_en-viktig_halsofraga_policydokument.2010.pdf

Svensk sjuksköterskeförening. (2014). *ICN:s etiska kod för sjuksköterskor*. Stockholm: Svensk sjuksköterskeförening. Hämtad 2019-10-27 från

https://www.swenurse.se/globalassets/01-svensk-sjukskoterskeforening/publikationer-svensk-sjukskoterskeforening/etik-publikationer/sjukskoterskornas_etiska_kod_2017.pdf

- Svensk sjuksköterskeförening. (2016a). *Personcentrerad vård*. Stockholm: Svensk sjuksköterskeförening. Hämtad 2019-10-27 från https://www.swenurse.se/globalassets/01-svensk-sjukskoterskeforening/publikationer-svensk-sjukskoterskeforening/ssf-om-publikationer/svensk_sjukskoterskeforening_om_personcentrerad_vard_oktober_2016.pdf
- Svensk sjuksköterskeförening. (2016b). *Värdegrund för omvårdnad 2010* (reviderad 2016). Hämtad 2019-10-23 från https://www.swenurse.se/globalassets/01-svensk-sjukskoterskeforening/publikationer-svensk-sjukskoterskeforening/etik-publikationer/vardegrund.for.omvardnad_reviderad_2016.pdf
- Svensk sjuksköterskeförening (2017). *Kompetensbeskrivning för legitimerad sjuksköterska*. Stockholm: Svensk sjuksköterskeförening. Hämtad 2019-11-27 från <https://www.swenurse.se/globalassets/01-svensk-sjukskoterskeforening/publikationer-svensk-sjukskoterskeforening/kompetensbeskrivningar-publikationer/kompetensbeskrivning-legitimerad-sjukskoterska-2017-for-webb.pdf>
- Van Boekel, L. C., Brouwers, E. P., Van Weeghel, J., & Garretsen, H. F. (2013). Stigma among health professionals towards patients with substance use disorders and its consequences for healthcare delivery: systematic review. *Drug and alcohol dependence*, 131(1-2), 23-35.
- *Warren, O. U., Sena, V., Choo, E. & Machan, J. (2012). Emergency physicians' and nurses attitudes towards alcohol-intoxicated patients. *The Journal of Emergency medicine*, 43(6), 1167-1174. doi. 10.1016/j.jemermed.2012.02.018
- White, K. A. (2009). Self-confidence: A concept analysis. In *Nursing Forum* (Vol. 44, No. 2, pp. 103-114). Malden, USA: Blackwell Publishing Inc.
- Wiklund Gustin, L. (2014). Substansbrukssyndrom. I I. Skärsäter (Red.), *Omvårdnad vid psykisk ohälsa – på grundläggande nivå* (s.163–186). Lund: Studentlitteratur.
- Willman, A. (2013). Kärnkompetensen evidensbaserad omvårdnad I J. Leksell & M. Lepp (Red.) *Sjuksköterskans kärnkompetenser* (s. 193-200). Stockholm: Liber.
- World Health Organization. (2018). *Global status report on alcohol and health 2018*. Hämtad från <https://apps.who.int/iris/bitstream/handle/10665/274603/9789241565639-eng.pdf?ua=1>
- Yuwanich, N., Sandmark, H., & Akhavan, S. (2016). Emergency department nurses' experiences of occupational stress: A qualitative study from a public hospital in Bangkok, Thailand. *Work*, 53(4), 885-897. Doi: 10.3233/WOR-152181

Östlundh, L. (2017). Informationssökning. I F, Friberg (Red.), *Dags för uppsats: vägledning för litteraturbaserade examensarbeten* (s. 59-82). Studentlitteratur: Lund.

*De artiklar som är med i resultatet.

Bilaga 1 Söktabell

Databasens namn: Cinahl						
Datum	Sökord	Begränsningar (Limits)	Antal träffar	Relevanta abstract	Granskade artiklar	Valda artiklar
16/10 2019	(emergency service OR Emergency patients OR emergency) AND (Ethanol OR alcohol drinking OR alcoholism OR alcohol) AND (Practical nurses OR nurses attitude OR nurse)	-	18	3	3	-
22/10 2019	(Alcohol OR alcohol drinking) AND (nurses OR attitude) AND (emergency)	peer reviewed & abstract available	58	1	1	Iqbal et al. (2015).

Databasens namn: PubMed						
Datum	Sökord	Begränsningar (Limits)	Antal träffar	Relevanta abstract	Granskade artiklar	Valda artiklar
13/10 2019	attitude AND nurses AND emergency AND alcohol AND intoxication AND patients	-	5	2	2	Warren et al. (2012). Gunasekara et al. (2011).
22/10 2019	emergency department AND nurse attitude AND alcohol	Abstract availability	54	4	4	Kelleher et al. (2009). Indig et al. (2009).
31/10 2019	Alcohol AND nurse attitude AND accident and emergency	Full text	8	4	2	Anderson et al. (2001)

Databasens namn: Scopus						
Datum	Sökord	Begränsningar (Limits)	Antal träffar	Relevanta abstract	Granskade artiklar	Valda artiklar
20/10 2019	(Alcohol AND Drinking) AND (Nurses AND Attitude) AND (emergency)	Open access	4	2	2	Egerton- Warburton et al. (2016). Molina-Mula et al. (2018).

Databasens namn: PsycINFO

Datum	Sökord	Begränsningar (Limits)	Antal träffar	Relevanta abstract	Granskade artiklar	Valda artiklar
27/10 2019	(Attitude of Health Personnel OR nurses attitude) AND (Alcohol Consumption OR alcohol) AND (emergency department)	Peer reviewed	31	3	2	Staton et al. (2018)

Bilaga 2 Artikelbilaga

Författare år Land	Titel	Syfte	Metod	Urval (bortfall)	Resultat	Kvalitet enligt Friberg (2017)
Iqbal et al. 2015 Storbritannien	Health-care professionals' attitudes across different hospital departments regarding alcohol-related presentations.	Att undersöka personalens attityd mot personer som har alkoholproblematik på olika avdelningar med olika roller.	Enkätundersökning	204 Deltagarna var från akutavdelningen, medicin avdelningen, psykiatri avdelningen och beroendevård från olika tre sjukhus. Kriterierna för deltagarna var att de hade patientkontakt under studien samt att de var över 18 år.	Personalen ansåg att personer med alkoholproblematik var svårhanterliga. Motivationen att ta hand om berusade personer var låg.	Hög
Warren et al. 2012 USA	Emergency physicians' and nurses' attitude towards alcohol-intoxicated patients	Att undersöka skillnader mellan sjuksköterskors och läkares attityder mot alkoholintoxikerade patienter.	Enkätundersökning	97 (43) Studien gjordes på en level 1 traumacentrum.	Både läkare och sjuksköterskor anser att berusade patienter är svårbedömda.	Måttlig
Gunasekara et al.	How do intoxicated patients impact	Att undersöka personalens uppfattning om	Semistrukturerade intervjuer samt ett skriftligt	Semistrukturerad intervju 6 deltagare. Skriftligt formulär 47 (ca. 23)	Resultatet visade att berusade patienter försämra	Hög

2011 Nya Zeeland	staff in the emergency department?	bördan med alkohol på akutmottagningar i Nya Zeeland och dess påverkan på personalen.	frågeformulär.	Personal på plats under tiden frågeformuläret var tillgängligt deltog samt specifik utdelning till personal. Specifikt utvalda representanter var valda för intervjun.	kvaliteten på vården för alla patienter på avdelningen och, ökad arbetsbelastning samt minska personalens säkerhet och välbefinnande.	
Kelleher & Cotter 2009 Irland	A descriptive study on emergency department doctors' and nurses' knowledge and attitudes concerning substance use and substance users.	Undersöka akutmottagnings läkare och sjuksköterskors kunskap och attityder angående problem med missbruk och missbrukare	Enkätundersökning genom en modifierad version av Substance Abuse Attitude Survey	145 (79) Personal som jobbade på tre akutmottagningar på tre olika sjukhus i Irland fick möjlighet att delta under 4 veckors tid.	Resultatet visade på att deltagarna hade god kunskap om alkohol och drogmisbruk även då de ej hade fått någon utbildning i ämnet. Resultatet visade på nära optimal attityd för att arbeta med missbruks patienter.	Hög
Indig et al. 2009 Australien	Attitudes and beliefs of emergency department staff regarding alcohol-related presentations.	Undersöka attityder och övertygelser om alkoholrelaterade intoxikationer.	Enkätundersökning	78 (2) Personal närvarande på akutmottagningen på två sjukhus i Australien fick möjlighet att delta i studien.	Resultatet visade på att omhändertagande av alkoholpåverkade patienter var ej enligt rutin för de	Hög

					anställda. Resultatet visade även på att det var svårt att ha han om patienter på grund av brist på motivation från patienterna.	
Egerton-Warburton et al. 2016 Australien	Perceptions of Australasian emergency department staff of the impact of alcohol-related presentations.	Undersöka problemet med alkoholrelaterat våld upplevt av akutvårdspersonal samt undersöka hur alkoholpåverkade patienter påverkar en akutmottagning.	Tvärsnittsstudie med enkätfrågor	2002 (ej mätbart enligt författarna) En enkät skickades ut online till 156 akutavdelningschefer som i sin tur skickade ut enkäten till alla anställda på sin avdelning ej beroende på profession.	Resultatet visade på att sjuksköterskor var de gruppen anställda som kände sig mest osäkra med att hantera alkoholpåverkade patienter. Resultatet visade även på att alkoholpåverkade patienter påverkade andra patienter på mottagningen negativt.	Hög
Molina-Mula et al. 2018 Spanien	Emergency and Mental Health Nurses' Perceptions and Attitude towards Alcoholics	Undersöka akut- och psykiatrisjuksköterskors attityd och upplevelse när det kom till alkoholism.	Enkätundersökning	167 (90) Sjuksköterskor på akutmottagningar samt psykiatrimottagningar från fem sjukhus i Spanien fick	Resultatet visade på att sjuksköterskorna i studien hade en avvisande attityd emot alkoholister samt att det var en koppling mellan	Hög

				möjlighet att delta.	personalen attityd och patientens kön. Attityden var sämre mot manliga patienter jämfört med kvinnliga.	
Staton et al. 2018 Taiwan	Perceived barriers by health care providers for screening and management of excessive alcohol use in an emergency department of a low-income country.	Identifiera potentiella upplevda barriärer till att implementera "Brief Negotiation Interview" i Tanzania.	Enkätundersökning	34 (1) Vårdpersonal på akutmottagningen på det tredje största sjukhuset i Tanzania.	Resultatet visade på en positiv attityd mot att hantera alkoholmissbruk, dock visade resultatet även på att vårdpersonalen hade fördomar om personer med alkoholproblematik.	Hög
Anderson et al. 2001 Skottland	Management of alcohol misuse in Scotland: the role of A&E nurses	Undersöka utbredningen av alkoholrelaterad närvaro samt vårdpersonalens attityd till att identifiera och reagera mot alkoholrelaterad närvaro på akutmottagningar.	Enkätundersökning	96 (72) studien gjordes på ett urval av två representanter från alla akutmottagningar i Skottland (n= 84). De två representanterna var en vårdchef och en klinisk chef.	Resultatet visade på att en utav sju patienter på akutmottagningen var alkoholrelaterad samt att omvårdnadspersonalen ansåg att de hade för lite träning för att stödja patienterna.	Måttlig